

Rota vīrusa infekcijas ietekme uz slimojoša bērna un viņa ģimenes dzīves kvalitāti

*Marīta Cikovska¹, Ieva Nokalna¹, Katrīna Selecka¹,
Gunta Laizāne², Ilze Grope², Anda Karnīte³,
Inese Stars³, Dace Gardovska²*

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Tālākizglītības fakultāte,

² Pediatrijas katedra,

³ Sabiedrības veselības un epidemioloģijas katedra

Ievads. Rota vīrusa infekcija (RVI) ir galvenais gastroenterītu izraisītājs bērniem visā pasaulē. Līdz šim ir daudz pētīta RVI epidemioloģija un klīniskā aina. Turpretī ir maz pētījumu par saslimšanas ietekmi uz ģimenes dzīves kvalitāti. Lai arī Latvijā vakcīna pret RVI jau ir pieejama kopš 2006. gada, tomēr vēl joprojām nav pietiekama vakcinācijas izplatība valstī. Kopš 2015. gada vakcīna pret RVI ir pilnā apmērā valsts apmaksāta.

Mērķis. Pētīt RVI ietekmi uz bērna un viņa ģimenes dzīves kvalitāti, tādējādi vērsot sabiedrības, tajā skaitā mediķu, uzmanību uz šo vakcīnregulējamo slimību.

Materiāls un metodes. Analizēti dati no vecāku aizpildītajām anketām par saviem Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā ārstētajiem bērniem, kuriem fēcū analizēs ir pierādīta RVI. No 2013. gada jūnija līdz 2014. gada februārim savāktas 165 anketas. Vecākiem tika lūgts anketās novērtēt bērna slimības simptomu smagumu un paustās emocijas, kā arī pašu izjūtas bērna saslimšanas dēļ.

Rezultāti. Vidējais bērnu vecums bija 27,96 (± 22,85) mēneši. Lielākā daļa vecāku izjūtuši līdzjūtību 93% (n = 152), raizes 76% (n = 123), stresu 61% (n = 100) un nogurumu 48% (n = 78) – stipri vai ļoti stipri izteikti. Retāk stipri vai ļoti stipri izteikts bijis izmisums 35% (n = 57), vainas sajūta 31% (n = 50) un bailes 13% (n = 21) par bērna veselības stāvokli. Lielākā daļa vecāku bērna saslimšanas simptomus – diareju 77% (n = 126), nepietiekamu šķidruma uzņemšanu 69% (n = 113), apātiju vai letargiju 64% (n = 101), vemšanu 55% (n = 90), samazinātu apetīti 55% (n = 89), drudzi 50% (n = 29), sāpes vēderā 38% (n = 62) un raudulīgumu 36% (n = 59) vērtēja kā stipri vai ļoti stipri izteiktus. Retāk stipri vai ļoti stipri izteikti vērtēta bērna uzbudināmība 22% (n = 36) un iekaisums dibena rajonā 22% (n = 35). Vairāk nekā pusei gadījumu 53% (n = 71) kādam no bērna vecākiem vai ģimenes locekļiem bērna slimības dēļ bija jāmaina darba plāni.

Secinājumi. RVI ir nelabvēlīga ietekme uz bērna un viņa ģimenes dzīves kvalitāti. Tā izraisa ne tikai nopietnu bērna saslimšanu, bet arī rada būtisku satraukumu un nogurumu vecākiem, un tā samazina viņu darbaspējas.

Pētījumu atbalsta RSU finansētais pētniecības projekts “Rota vīrusu izraisītas infekcijas klīniskās īpatnības, molekulārā epidemioloģija hospitalizētiem bērniem un ar to saistītā bērna un ģimenes dzīves kvalitāte”.